

روزشمار جنگ

پنجشنبه

۶ شهریور ۱۳۵۹

۱۷ شوال ۱۴۰۰

۲۸ اوت ۱۹۸۰

۳۹۳

به دنبال پناهنده شدن چهار خلبان نظامی ایرانی با یک هواپیمای فراندشیب* به عراق در ۱۴ مردادماه گذشته، امروز اعلام شد که قرار است هواپیمای مذکور به دولت ایران بازپس داده شود. امروز ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی در اطلاعیه‌ای اعلام کرد که برای بازپس گرفتن هواپیمای فراندشیب که با چهار خلبان به عراق فرار کرده بود اقداماتی انجام شده است و به زودی برای استرداد آن یک خلبان ایرانی به بغداد اعزام می‌شود تا هواپیما را به ایران بیاورد.^(۱) در این اطلاعیه آمده است: «با اقداماتی که از طریق وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران به عمل آمد، یک فروند هواپیمای فراندشیبی که در تاریخ ۱۴ مردادماه گذشته از مرز ایران خارج شده و در خاک عراق به زمین نشسته بود، حکومت بعث عراق به سرنشینان آن پناهندگی سیاسی داده، ولی هواپیما بازپس گرفته می‌شود.»^(۲) همچنین «دولت عراق به ایران اطلاع داده که برای بازگرداندن این هواپیما به خاک خود می‌تواند خلبانی را به عراق بفرستد.»^(۳)

۳۹۴

در پی یک آرامش چندساعته در نوار مرزی قصرشیرین، مجدداً از ساعت ۴ بامداد امروز، مواضع و پاسگاه‌های مرزی این منطقه مورد هجوم ارتش عراق و آتشبارهای عراقی قرار گرفت. سپاه پاسداران قصرشیرین ضمن تأیید این خبر اعلام کرد: «در این حمله درحالی که ارتش عراق از آتش توپخانه و سلاح‌های سبک استفاده می‌کرده، حمله خود را متوجه شهر قصرشیرین ساخته و درائر گلوله توپ عراقی‌ها که به یک خانه در منطقه نصرت‌آباد اصابت کرد، یک دختر چهارده‌ساله، یک کارگر و یک زن مجروح شدند.»^(۴) این حملات درحالی رخ می‌دهد که شهر به تدریج حالت جنگ‌زده به خود می‌گیرد. در گزارش امروز خبرنگار خبرگزاری پارس نیز آمده است: «تا قبل از درگیری‌های اخیر، مردم قصرشیرین و نفت‌شهر که شهر و محل خود را ترک کرده بودند،

به تدریج به قصر شیرین و نفت شهر بازمی گشتند، ولی پس از درگیری های اخیر و به ویژه روز گذشته، اتومبیل های شخصی و مینی بوس ها مملو از اهالی راهی شهرهای دیگر استان کرمانشاهان شدند. شهر قصر شیرین از لحاظ تبلیغات اسلامی با کمبود بسیار مواجه است و زمینه نامساعدی را فراهم آورده که گروه های مختلف در این منطقه فعالیت می کنند. این موضوع را مسئولان سپاه پاسداران و فرماندهان ارتشی به خبرگزاری پارس گفتند و اظهار شد در ۵ مسجد موجود در قصر شیرین حتی نماز جماعت اقامه نمی شود. اکثر مردم در گفت و گو هایی که به عمل می آمد، خواهان قاطعیت برای حل مسئله مرزی و جلوگیری از درگیری ها بودند و می گفتند زندگی ما از هم پاشیده شده و نمی توانیم تصمیم بگیریم که آیا در قصر شیرین بمانیم و یا کوچ کنیم؛ زیرا ارتش بعث عراق برخلاف تمام رویه ها و قراردادهای اجتماعی و بین المللی داخل شهرها را مورد هدف قرار می دهد، در حالی که نیروهای جمهوری اسلامی فقط حملات خود را متوجه پاسگاه ها و نیروهای نظامی عراق کرده است.^(۵)

این درگیری ها تا شامگاه امروز و بامداد روز بعد ادامه یافت. خبرنگار اعزامی خبرگزاری پارس در این باره گزارش داد: «در درگیری های امروز که از ساعت ۱۹ [مجدداً] آغاز شد، نیروهای ایران مواضع و پایگاه های ارتش مزدور بعث عراق را درهم کوبیدند.» بنا به همین گزارش: «پایگاه [پاسگاه] پرویز عراق که از سوی آن به مواضع نیروهای ایران آتش گشوده می شد، در یک حمله شجاعانه متقابل به وسیله نیروهای ایران درهم کوبیده شد و دستگاه ترانس مخابراتی پایگاه از کار افتاد. همچنین پایگاه مجید قادر عراق با یک دستگاه تانک و با یک قبضه خمپاره انداز و یک واحد توپخانه عراقی در منطقه بردعلی عراق توسط نیروهای انتظامی و سپاه پاسداران از کار افتاد.»^(۶)

در مورد درگیری های امروز این منطقه، گزارش خبرنگار کیهان حاکی است: «پنجشنبه شب، تنگ ترشابه با مزدوران و نیروهای بعثی درگیری شدیدی داشت که یکی از سنگرهای نوار مرزی نزدیک هوان به دست افراد سپاه پاسداران تصرف شد.» این گزارش به نقل از فرمانده سپاه قصر شیرین، افزوده است: «مزدوران بعثی با تلفات زیادی در این سنگر به عقب رانده شدند. طبق اطلاعات رسیده و دقیق از منابع بعث عراق، در درگیری های یک هفته اخیر، ۴۳ نفر از نیروهای نظامی بعثی کشته [اند] که اجساد کشته شدگان به سردخانه بیمارستان ارتش در پادگان رمادیه خانقین منتقل شده است.» در ادامه گزارش کیهان آمده است: «در درگیری پنجشنبه شب که بین مزدوران بعث و پاسگاه ژاندارمری پاتاق صورت گرفت، مزدوران بعث یک کامیون به شماره کرمانشاه و یک نیسان بار را که در جاده عبور می کردند با آر.بی. جی ۷ به آتش کشیده و ۲ نفر از سرنشینان نیسان بار در دم کشته و راننده کامیون توسط مهاجمین به گروگان برده شد.» بنا به همین گزارش: «هوان و تنگ ترشابه از ساعت ۹ تا ۱۲ شب جمعه، درگیری شدیدی داشت که نیروهای خودی در این درگیری تلفاتی نداشتند.»^(۷)

یک گزارش که امروز از خبرگزاری پارس ارسال شد، جنبه هایی از وضعیت مناطق درگیر غرب کشور را نشان می دهد. در گزارش امروز خبرنگار خبرگزاری پارس از منطقه مرزی قصر شیرین، سومار، نفت شهر و سرپل ذهاب در مورد وضعیت راه ها و سنگرهای مرزی ایران و عراق چنین آمده است:

«اکثر راه‌های منتهی به پاسگاه‌های مرزی از نوع خاکی هستند و [لذا] از نظر مین‌گذاری آسیب‌پذیرترند. به همین دلیل، از لحاظ سرعت عمل در رساندن تدارکات مشکلاتی وجود دارد. چند نفر از جوانمردانی که در صف مقدم در پاسگاه‌های ایران با دشمنان انقلاب اسلامی در ستیز هستند طی نامه‌ای که به خبرنگار خبرگزاری دادند، گفتند ما از شما که به مرز میان ما آمده‌اید تقاضا داریم خواست‌های ما را به مقامات مسئول برسانید. آنها مدعی شدند که حدود سه تا پنج ماه است حقوق دریافت نکرده‌اند. به گفته جوانمردان، وضع پاسگاه‌های مرزی ما با پاسگاه‌های عراق قابل مقایسه نیست. پاسگاه‌های آنها محکم و ساخته شده از بتون آرمه مسلح و اکثراً در مقابل حملات مقاوم است و علاوه بر آن پاسگاه‌های عراق کاملاً پنهان از دید دیدبان‌ها است. راه‌های منتهی به پاسگاه‌های عراقی آسفالت است و طبق اظهارات فرماندهان پاسگاه‌های ایرانی، زمینه این تدارکات عراقی‌ها از ده سال پیش فراهم شده است. خبرنگار خبرگزاری پارس کسب خبر کرد یکی از موارد اختلاف قراردادهای مرزی رژیم گذشته با عراق روی چهار پاسگاه در منطقه قصر شیرین - نفت‌شهر است و آنها ادعا دارند که باید نیروهای ایران این پاسگاه‌ها را تخلیه کنند و حدود ۳ کیلومتر به داخل خاک ایران عقب‌نشینی کنند.»

در این گزارش همچنین در مورد وضع راه‌ها تأکید شده است: «وضع راه‌ها حائز اهمیت فراوان است و چنانچه این درگیری‌ها به فصل سرما کشیده شود این راه‌ها غیرقابل عبور خواهد شد. ...»^(۸)

۳۹۵

علاوه بر آنچه در منطقه قصر شیرین می‌گذرد تحرکات عراق در جنبه‌های دیگر نیز ادامه دارد. از جمله گزارش امروز ستاد نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران حاکی است: «حدود ۲۵ نفر از چریک‌های عراقی مجهز به اسلحه و بمب‌های آتش‌زا جهت خرابکاری در خوزستان و سایر نقاط ایران، وارد و اکثراً دارای شناسنامه ایرانی بوده، به طوری که شایع است خرابکاری‌های اخیر در لوله‌های نفتی کرمانشاه به وسیله این گروه‌ها انجام گرفته است.»^(۹)

در این حال، گزارش واصله از شهربانی آبادان حاکی است دولت عراق اخیراً افراد نظامی شیعه‌مذهب را به بهانه اینکه اجدادشان ایرانی بوده از ارتش عراق اخراج نموده است.^(۱۰)

از سوی دیگر، با توجه به افزایش شدید تحرکات و درگیری‌های مرزی عراق در غرب و جنوب کشور و نیز تحرکات گروه‌های مسلح داخلی معارض با نظام و وضعیت خاص و بحرانی کشور از لحاظ امنیتی، امروز مرکز فرماندهی سپاه مرکز به کلیه واحدهای تابعه خود بر لزوم جدی گرفتن آماده‌باش تأکید و شهرهای مختلف ایران را از این لحاظ به دو بخش تقسیم کرد: الف) شامل شهرهای مرزی و توابع آنها چون مشهد، زاهدان، بندرعباس، بوشهر، اهواز، ایلام، کرمانشاه، همدان، رزن، قم، اراک، اصفهان، یزد، کرمان، شیراز، شهرهای داخلی و استان‌های مرکزی نظیر زنجان، قم، اراک، اصفهان، یزد، کرمان، شیراز، سمنان، تبریز، شهرکرد، یاسوج و شهرهای تابعه آنها دارای آماده‌باش درجه دو اعلام گردید.^(۱۱)

در همین حال، براساس گزارش واصله به استانداری خوزستان، «پایگاه هوایی الخلیج که در ام‌القصر واقع است، امروز به وسیله هلیکوپتر و هواپیماهای میگ اکتشافی و هواپیماهای سوخو تقویت گردید. این هواپیماها تمرینات خود را فقط شب‌ها انجام می‌دهند.»^(۱۲)

۳۹۶

درگیری نیروهای مسلح انقلاب با گروه‌های مسلح ضدانقلاب در مناطق کردنشین به‌ویژه منطقه کامیاران همچنان ادامه دارد. بنا به گزارش فرماندهی سپاه مرکز، «درگیری شدیدی که از ساعت ۲۲ روز گذشته در ۳۵ کیلومتری جاده کامیاران در دهی به نام گازرخانی شروع شد، تا ساعت ۸:۵۵ صبح امروز، همچنان ادامه دارد.» براساس این گزارش: «عده تلفات خیلی زیاد است، ولی امکان تخلیه نمی‌باشد و تاکنون ۳ شهید تخلیه شده است. از قرار معلوم یک تانک ارتش به تصرف نیروهای ضدانقلاب درآمده است.» در پایان این گزارش درخواست تقویت و پشتیبانی نیروهای خودی درگیر در این منطقه شده است.^(۱۳)

همچنین، ستاد مشترک ارتش - که از نیروی زمینی درخواست اخبار تکمیلی درباره درگیری‌های امروز کامیاران و آمار دقیق‌تر تلفات خودی را داشته است -^(۱۴) به نقل از ژاندارمری اعلام کرد: «واحدهای مستقر در گازرخانی از ساعت ۱۱ امروز، زیر آتش شدید افراد مهاجم قرار گرفته و نیروهای خودی در اثر فشار مهاجمین حدود ۲۰ کیلومتر عقب‌نشینی کرده‌اند که در جریان عقب‌نشینی، پاسداران در محاصره قرار گرفته و تعدادی در حدود ۳۰ الی ۳۵ نفر از برادران پاسدار شهید شده‌اند. همچنین برابر اعلام تلفنی ستاد عملیات مشترک غرب، سروان نصراللهی، کلیه ارتباطات منطقه کامیاران در دست نیروهای خودی (ارتش و سپاه) می‌باشد و گزارش ژاندارمری مبنی بر شهادت ۳۰ الی ۳۵ نفر پاسدار تأیید نمی‌شود. تلفات وجود دارد، ولی نه به‌صورتی که ژاجا گزارش داده است.» در پایان این گزارش نیز آخرین وضعیت منطقه درگیری و میزان دقیق تلفات درخواست شده است.^(۱۵)

در این حال، گزارش شهربانی جمهوری اسلامی حاکی است: «به دنبال درگیری‌های اخیر در کامیاران، شاهپور فیروزی، فرمانده دسته دمکرات، امروز با حضور دکتر ماح نقشبندی فرزند شیخ عثمان نقشبندی و حدود ۵ نفر از افراد دمکرات جلسه‌ای در پایگاه خود در فاصله بین روستای گازرخانی و کاشتر در سی کیلومتری شمال‌شرق کامیاران، تشکیل و تصمیم گرفتند که در این هفته به عوامل ارتشی و سپاه پاسداران در کاوشان حدود ده کیلومتری پاسگاه خود، حمله نموده و پلی را که در ده کیلومتری جاده کامیاران - کرمانشاه می‌باشد، منهدم سازند.»^(۱۶) همچنین یک گزارش دیگر خبر از تجمع ۲۰۰ فرد مسلح در آبادی‌های شمزیران و دوپل ورهر و نیز تجمع همین تعداد در شمال‌شرقی مریوان می‌دهد. طبق این گزارش: «احتمالاً این افراد از مهاباد به مناطق یادشده آمده و به سمت کامیاران در حرکت‌اند.»^(۱۷)

علاوه بر کامیاران، برخی از دیگر مناطق کردنشین نیز امروز دچار درگیری و ناامنی بود. براساس گزارش روابط عمومی ستاد عملیات غرب کشور: «ساعت ۱۰ صبح امروز، هنگامی که اتومبیل حامل آذوقه جهت رساندن محموله خود به نیروهای مستقر در منطقه گاران مریوان [عازم این منطقه] بود با ضدانقلابیون - که در محل کمین کرده بودند - روبه‌رو شد». براساس همین گزارش، «ضدانقلابیون که قصد تصرف اتومبیل را داشتند به این خودرو حمله‌ور شدند که با دفاع متقابل افراد ارتشی، سپاه پاسداران و پیشمرگان مسلح روبه‌رو شدند و حمله آنها خنثی شد». در ادامه این گزارش آمده است: «مهاجمین که از این حمله ناگهانی غافلگیر شده بودند، از محل درگیری گریختند و نیروهای جمهوری اسلامی ایران به تعقیب آنها پرداختند که در نتیجه ۳۵ تن از ضدانقلابیون دستگیر و ۱۰ قبضه سلاح مختلف به غنیمت گرفته شد». روابط عمومی این ستاد همچنین گزارش داد که «از اهالی روستاهای "سیه سیه" توسط مأموران انتظامی تعداد زیادی اسلحه جمع‌آوری شد و ۸ تن از اشرار منطقه نیز دستگیر شدند». همچنین طبق گزارش‌های رسیده، در درگیری‌های دیواندره نیز ۱۰ تن از مهاجمان مسلح کشته، مجروح یا دستگیر شدند.^(۱۸)

گزارش پاسگاه مستقر در سیلوی سنندج نیز حاکی است درگیری شدیدی که از ساعت ۲۳:۴۵ دقیقه شب پیش در پی حمله مهاجمان با سلاح‌های سبک و سنگین به این پاسگاه آغاز شده بود، تا ساعت ۱۳ امروز ادامه داشت و نیروهای پاسگاه به آتش مهاجمان پاسخ دادند. این درگیری تلفات و خساراتی برای نیروهای خودی در پی نداشت.^(۱۹)

واحد اطلاعات سپاه کرمانشاهان نیز گزارش داد که یکی از افراد حزب دمکرات امروز با یک قبضه کلاشینکف خود را به پاسداران انقلاب اسلامی باینگان معرفی و امان‌نامه دریافت کرد.^(۲۰)

نیروی زمینی نیز در گزارشی خبر از یک درگیری دیگر در منطقه سقز می‌دهد. بنا به این گزارش، امروز «خودرو حامل غذای پایگاه سهراهی سقز در بین راه مورد کمین واقع شد که با اعزام کمک به محل، درگیری خاتمه پیدا کرد و نیروهای خودی پس از پاک‌سازی آبادی کماره و دستگیر نمودن ۴۲ نفر بدون هیچ تلفاتی مراجعت نمودند». ^(۲۱)

در این حال، «حزب کومه‌له در بانه مدعی است که در مورخه ۵۹/۶/۶، دو دسته از پیشمرگان کومه‌له با استقبال گرم مردم بانه وارد این شهر شدند و در ساعت ۹:۳۰ دقیقه به کمیته انقلاب اسلامی محل استقرار جاش‌ها با آر.پی.جی. ۷ و نارنجک‌انداز و سلاح‌های سبک دیگر حمله و مدت یک ساعت آن محل را زیر آتش گرفتند. در نتیجه قسمتی از ساختمان منهدم ولی از میزان دقیق تلفات خبری در دست نیست. ضمناً در موقع بازگشت به منازل، ۲ تن از جاش‌ها را محاصره و آنان را دستگیر و خلع سلاح نموده و یک یوزی به غنیمت گرفته شد و وقتی یکی از جاش‌ها از محل محاصره فرار می‌کرد با رگبار پیشمرگان کومه‌له به شدت زخمی و احتمالاً کشته شده است. حزب کومه‌له همچنین مدعی است که: این عمل پیشمرگان به‌خاطر ایجاد وحشت و هراس عمیق در میان پاسداران و اکراد طرف دولت بوده و در عوض روحیه توده‌های مردم شهر و روستا را جهت مقابله با آنها بالا برده است». ^(۲۲)

اما در کنار عملیات‌ها و درگیری‌های خونین در مناطق کردنشین، تحرکات و اقدامات تأمینی

و تقویتی گروه‌های ضدانقلاب نیز در سایه کمک‌ها و حمایت‌های تدارکاتی دولت عراق، افزایش چشمگیری داشته است. در این زمینه، گزارش منابع اطلاعاتی مرکز فرماندهی غرب کشور حاکی است: «حدود ۹۱۰ نفر در مزارع حوالی منطقه پنجوین واقع در خاک عراق، چادر زده‌اند و تجهیزات نظامی از قبیل تانک، توپ، ماشین‌آلات، و وسایل جنگی زیادی در اختیار دارند.» این گزارش به نقل از منبع اطلاعاتی خود افزوده است: «اشرف پهلوی به کمیته حزب دمکرات رفته و قرار گذاشته‌اند که با همکاری یکدیگر دست به عملیات بزنند و همچنین نیرویی حدود ۶۰۰ نفر در اردوگاه بغداد پیاده شده‌اند تا به گروه فوق بپیوندند و قرار است تعداد زیادی نفرات از کشور مصر جهت امداد به گروه‌های ذکر شده، اعزام گردند.»^(۲۳)

همچنین، خبرگزاری پارس به نقل از منابع آگاه مرزی از منطقه اورامانات، گزارش داد: «نیروهای مهاجم بعث عراق و مزدوران ضدانقلاب با نیروهای زیادی در نزدیکی‌های منطقه مقابل نوسود متمرکز شده‌اند. این نیروها برای مردم پناه فرستاده‌اند که شهر را تخلیه کنید که ما به زودی قصد حمله به پناه را داریم.»^(۲۴)

در یک گزارش منابع اطلاعاتی خودی نیز آمده است: «۱۴ تن از افراد شیخ جلال حسینی درگیری با افراد بارزانی [قیاده موقت] کشته و خود شیخ جلال سه گلوله خورده که با تمام نفرات به پنجوین عراق رفته‌اند.» بنا به همین گزارش: «۶ نفر از معتمدان بوکان نیز جهت کسب اطلاع و اخبار به حضور شیخ عزالدین حسینی رسیده‌اند.» در پایان این گزارش آمده است: «اسلحه‌های زیادی به وسیله دکتر شاکری در دهات بوکان و یا زراب سلمان‌کندی بین کشاورزان تقسیم شده است.»^(۲۵)

۳۹۸

درباره مناطق کردنشین آذربایجان غربی یک گزارش که امروز در روزنامه جمهوری اسلامی درج شد، حاکی از شدت تشنج در این مناطق است. این گزارش نشان می‌دهد که از سه روز پیش با گروگان گرفته شدن حدود ۵۰۰ نفر - که اغلب از مسافران بین راه مهاباد - بوکان بوده‌اند، به دست افراد مسلح، منطقه مهاباد و اطراف آن با بحران تازه‌ای روبه‌رو شده است. شورای تأمین شهرستان میاندوآب پس از کسب اطلاع از واقعیت امر، ۲۴ ساعت به گروگان‌گیران مهلت داده که گروگان‌ها را بدون قید و شرط آزاد کنند، در غیر این صورت ارگان‌های نظامی منطقه به وظایف خود عمل خواهند کرد و مسئولیت هر نوع پیشامد ناگواری به عهده افراد وابسته به گروه‌های مسلح غیرقانونی و گروگان‌گیران خواهد بود.»^(۲۶)

علاوه بر این، گزارش‌های متعدد دیگر از درگیری‌ها و تحرکات گروه‌های مسلح معارض با نظام در مناطق کردنشین آذربایجان غربی، خبر از ادامه ناآرامی‌ها و ناامنی در این مناطق می‌دهد. از جمله، در ساعت ۸:۳۰ دقیقه امروز، یک گلوله توپ ۱۰۵ و بعد از ظهر نیز ۲ گلوله توپ از سمت مهاباد به سوی سهرای محمدیار شلیک شد که با آتش متقابل نیروهای خودی به آن پاسخ داده شد.^(۲۷) همچنین، گزارش پاسگاه ژاندارمری ارومیه حاکی است: «اکپ گشتی پاسگاه در قریه سکدر در

ساعت ۱۵:۴۰ دقیقه امروز، با ضدانقلابیون برخورد نمود که این درگیری تا ساعت ۱۷:۴۰ ادامه داشت و در این درگیری به نیروهای خودی تلفاتی وارد نشد و ۵ نفر از ضدانقلابیون مجروح شدند.^(۲۸)

از زنجان نیز خبر می‌رسد که «در منطقه تکاب به علت درگیری، برق شهر در محور تکاب - شاهین‌دژ قطع و مردم این نواحی از لحاظ آب و برق در مضیقه هستند.»^(۲۹)

از سوی دیگر، بنا به گزارش منابع اطلاعاتی سپاه میاندوآب: «گرچه افراد حزب دمکرات تا ده کیلومتر مانده به مهاباد، عقب‌نشینی کرده‌اند، ولی راه‌های خروجی و ورودی مهاباد توسط حزب دمکرات به شدت کنترل می‌شود.» براساس همین گزارش: «بین جلدیان و نقده در جاده آسفالت، یک مین منفجر و مین دیگری خنثی شده و به تازگی در جاده آسفالت نیز مین‌گذاری می‌کنند.»^(۳۰) گزارش شهربانی ارومیه نیز حاکی است: «صبح امروز در جاده قریه بیگم قلعه به نقده، در اثر انفجار مین، ۲ نفر کشته و ۴ نفر زخمی شدند. ...»^(۳۱)

۳۹۹

در ادامه محاکمه و محکومیت عوامل دخیل در کودتای نافرجام تیرماه گذشته، به حکم دادگاه انقلاب اسلامی خوزستان، ۷ تن از جمله ۵ افسر و درجه‌دار لشکر ۹۲ زرهی اهواز امروز در این شهر تیرباران شدند. در این باره در بخشی از اطلاعیه دادگاه انقلاب خوزستان آمده است:

«دادگاه انقلاب اسلامی خوزستان پس از برگزاری جلسات مکرر جهت محاکمه کودتاچیان، نهایتاً حکم خود را در مورد ۷ تن از متهمین کودتا در تاریخ ۵/۶/۵۹ به شرح زیر صادر کرد: ۱. سرگرد زرهی سیروس ستوده، فرمانده گردان ۲۲۱ تانک، به جرم شرکت در طرح برنامه‌های کودتا و ارتباط با شاخه اصلی در تهران و داشتن مسئولیت در انهدام نهادهای انقلابی من جمله سپاه پاسداران. ۲. سروان زرهی محمد براتی، رئیس رکن سوم گردان ۲۶۴ تانک، به جرم شرکت در طراحی برنامه‌های کودتا و داشتن مسئولیت مستقیم سرکوبی مردم در روز کودتای نافرجام و ارتباط با شاخه شیراز. ۳. استوار یکم محمدعلی محرابی کپورچال، مکانیک عمومی و مسئول آب آشامیدنی پادگان، به جرم شرکت مستقیم در طراحی و اجرای کودتا از طریق عضوگیری و تحریک عده‌ای از عناصر فریب‌خورده. ۴. استوار یکم ایرج مرودشتی، تعمیرکار، به جرم شرکت مستقیم در طرح و اجرای کودتا از طریق عضوگیری از عناصر فریب‌خورده. ۵. ستوانیار رسول یحیی‌پسند کبوجانی، درجه‌دار بهداری بیمارستان لشکر، به جرم شرکت در طرح و اجرای کودتا از طریق عضوگیری و تحریک عده‌ای از عناصر فریب‌خورده. ۶. امیدوار آتش‌برو، از شرکت نفت، به جرم شرکت در برنامه کودتا و تحریک برای ایجاد زمینه‌ای مساعد جهت کودتا. ۷. داریوش آتش‌برو، غیرنظامی، به جرم شرکت در طرح و برنامه کودتا و رازداری عوامل کودتا.» در ادامه این حکم آمده است: «اشخاص فوق‌الذکر مفسد فی الارض و محارب با خدا تشخیص داده شدند و محکوم به اعدام گردیدند.»^(۳۲) همچنین برای جلوگیری از ورود اسلحه یا فرار کودتاچیان، امروز به دستور استاندار بوشهر تا اطلاع ثانوی، خروج موتورلنج‌های باری

و مسافری از بوشهر و مناطق تابع این استانداری ممنوع شد.^{*(۳۳)}

یادآوری می‌شود، در ادامه دستگیری و محاکمه عوامل شرکت در کودتای نافرجام ۱۸ تیرماه گذشته، از بعدازظهر دیروز نیز محاکمه ۳ تن دیگر از متهمان شرکت در کودتا در دادگاه ویژه انقلاب اسلامی مرکز آغاز شده است.^(۳۴) از اصفهان نیز خبر می‌رسد که روز گذشته ۶ تن از بازاریان سرشناس اصفهان به اتهام رابطه با کودتای مزبور دستگیر شدند. مسئول واحد اطلاعات و تحقیقات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان ضمن تأیید دستگیری این عده اظهار کرد: چون هنوز از آنها بازجویی نشده و اتهام آنها ثابت نشده، از نظر اصول اسلامی افشای نام آنها صحیح نیست. به گزارش خبرنگار کیهان از اصفهان، «یک گزارش تأیید نشده حاکی است که مجرمینی که تاکنون در دادگاه انقلاب اسلامی ایران در رابطه با کودتای نافرجام آمریکایی دستگیر و محاکمه شده‌اند، در بازجویی‌های دادگاه، نامی از افراد دستگیر شده در بازار اصفهان آورده‌اند.»^(۳۵)

۴۰۰

پس از اظهار نظر روز یکشنبه گذشته صادق قطب‌زاده، وزیر امور خارجه، در مورد مسئله گروگان‌های آمریکایی و لزوم آزادسازی آنها - که در مصاحبه با مجله تایم بیان شده بود، و در داخل مخالفت‌هایی را به‌ویژه در میان گروه‌های چپ و مخصوصاً حزب توده برانگیخته بود -^(۳۶) امروز نیز بنی‌صدر در مصاحبه با روزنامه انگلیسی‌زبان تهران تایمز ضمن بحث در خصوص مسائل مختلف، درباره گروگان‌های آمریکایی گفت: «پس از گروگان‌گیری آمریکایی‌ها، درحقیقت ایران خود به‌صورت گروگان آمریکا درآمد.»

روزنامه جمهوری اسلامی ضمن درج بخش‌هایی از این مصاحبه، از قول تهران تایمز افزوده است: «او در صحبت‌هایش قبول نکرد تا درباره آینده ۵۳ گروگان آمریکایی صحبت بکند، ولی تأکید کرد که نسل کنونی باید واقعیات عریان را ببیند، نه سراب‌ها را. او گفت اشتغالات غلط ذهن، مانع از رسیدن به استقلال واقعی و متقابل با آمریکا خواهد شد. بنی‌صدر افزود: برای احقاق این امر باید در مورد امکانات بین‌المللی رسیدگی و تفکر کرده و از آنها به نفع خودمان استفاده کنیم. کارهای زیادی هست که ما می‌توانیم برای رسیدن به استقلال واقعی انجام دهیم، ولی تصورات غلط ذهنی به‌جای پرداختن به واقعیات، مانع می‌شود تا به آنها عمل کنیم. آقای بنی‌صدر از اظهارات آقای صادق قطب‌زاده در مورد آزادی ۵۳ گروگان آمریکایی که از اواخر نوامبر (آبان) در ایران نگهداری می‌شوند، پشتیبانی کرد و گفت که ای‌کاش قطب‌زاده از اول این حرف‌ها را می‌زد و نه در حال حاضر که لطمات زیادی را متحمل شده‌ایم.»^(۳۷)

* بنا بر گزارش‌های استانداری خوزستان، ممانعت از خروج لنج‌ها از بنادر بوشهر همچنین به‌دلیل تحرکات اخیر عشایر فارس و وابسته به خسرو و ناصر قشقایی مبنی بر حمل و نقل قاچاق اسلحه از طریق بنادر خلیج فارس، به‌ویژه بندر دیلم بوده است. بنا به گزارش سپاه اهواز، سپاه دیلم تقویت شده و حرکت لنج‌دارها به‌شدت تحت کنترل است. (سند شماره ۴۳۲۲۵ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس: گزارش استانداری خوزستان، ۱۳۵۹/۶/۱۳، برابر اعلام نزاجا، ۱۳۵۹/۶/۶).

امروز همچنین، عبدالحسین جلالی، نماینده مردم نیشابور در مجلس شورای اسلامی، طی سخنانی در مجلس اظهار کرد: «مسئله اول در رابطه با گروگان‌هاست. اصل قضیه جاسوس‌های گروگان در زمان و شرایطی، مسلماً ثمرات بسیار مثبت داشت، کماینکه مورد استقبال امام و امت نیز واقع گردید، ولی ادامه وضع گروگان‌ها به صورت فعلی به نظر من به نفع ما نیست و فقط امریکا از آن بهره‌برداری می‌کند و با استفاده از آن در دنیا حالتی مظلوم‌آبانه به خود گرفته است... من درخواست می‌کنم همان‌طور که امام حل این قضیه را به عهده مجلس گذاشته‌اند، ریاست محترم مجلس این مسئله را هرچه زودتر در دستور کار مجلس قرار بدهند.»^(۳۸)

از سوی دیگر، امروز دکتر بهشتی، رئیس دیوان عالی کشور و دبیرکل حزب جمهوری اسلامی، در یک مصاحبه مطبوعاتی درمورد اظهارات قطب‌زاده درخصوص گروگان‌های امریکایی، گفت: «اظهارات وزیر خارجه درباره گروگان‌ها، تنها نظر شخصی اوست.»^(۳۹)

رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در یک مصاحبه اختصاصی با خبرگزاری پارس درباره مسائل گوناگون از جمله گروگان‌های امریکایی سخن گفت. بنا به این گزارش: «حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی درمورد رسیدگی به کار تعیین سرنوشت گروگان‌های امریکایی گفت: این کار را در اولین فرصت باید شروع کرد؛ البته پس از انجام کارهای فوری و بسیار ضروری مجلس مثل تصویب اعتبارنامه‌ها و مسئله کابینه که قاعدتاً در این هفته از اهم مسائل مجلس است...»^(۴۰)

در همین حال، امروز دانشجویان پیرو خط امام مستقر در شیراز، درباره انتقال گروگان‌های امریکایی در شیراز پیامی منتشر کردند که در بخشی از آن آمده است: «... در شرایطی که شیطان بزرگ هرروز و هرلحظه بر علیه انقلاب اسلامی ما دست به توطئه جدیدی می‌زند و بر آن است تا با ازین‌بردن جاسوسان گروگان مانع از افشای جاسوسان پلید و عملکرد شوم و ضدانسانی‌شان در پیشگاه مستضعفین جهان بشود، تصمیم گرفتیم جاسوسان گروگان مستقر در شیراز را به نقطه‌ای نامعلوم منتقل کنیم.»^(۴۱)

۴۰۱

در پی افزایش تنش و سردی در روابط ایران و اتحاد شوروی و در پاسخ به نامه شدیدالحن بیستم مردادماه گذشته صادق قطب‌زاده، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، امروز سفارت شوروی در تهران، متن نامه جوابیه آندره گرومیکو وزیر امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی را تسلیم وزارت امور خارجه ایران کرد. در این نامه خطاب به صادق قطب‌زاده آمده است:

«جناب آقای وزیر امور خارجه، نامه مورخه یازدهم اوت شما به عنوان اینجانب دریافت شد. اگر با سخن بسیار نرم حرف بزنیم، باید تذکر بدهیم که این نامه ما را دچار حیرت ساخت. رفتار بی‌مسئولیت درمورد تعبیر حقایق و دعاوی کاملاً بی‌پایه و بی‌اساس، و سرانجام لحن نامه شما که برای مناسبات دو کشور دارای حق حاکمیت ملی به هیچ وجه مناسب نیست، همه این عوامل را نمی‌توان با استناد به شیوه‌های تازه مکاتبه دیپلماتیک و صداقت انقلابی استتار کرد. در نامه شما که شامل حملات به اتحاد شوروی است، هیچ فکر تازه‌ای بیان نشده، تا چه رسد

به افکار انقلابی. بدیهی است که ممکن بود ادعای غیردوستانه شما را درمورد اتحاد شوروی، که سیاست کشور ما را وارونه نشان می‌دهد، نادیده گرفت، ولی چون شما مضمون نامه خود را علنی کردید، صلاح می‌دانم به این نامه پاسخ مختصری بدهیم، تا اشخاص بی‌اطلاع را در ایران، که ما نسبت به مردم آن احساسات دوستانه داریم، گمراه نکند.

شما در نامه خود تلاش کردید خط مشی اصولی کشور ما را در امور بین‌المللی بدنام کنید و اتحاد شوروی را در یک ردیف با ایالات متحده آمریکا قرار بدهید، ولی از تاریخ نمی‌توان این حقیقت را حذف کرد که اتحاد شوروی در تمام سال‌های موجودیت، علیه امپریالیسم مبارزه کرده و می‌کند و از مبارزه عادلانه ملت‌ها در راه آزادی و استقلال پیگیرانه پشتیبانی می‌کند. ده‌ها کشوری که به راه پیشرفت مستقل گام گذاشته‌اند، به تجربه خود می‌دانند که اتحاد شوروی آنها را در این مبارزه یاری کرده و می‌کند. در میان این کشورها تعداد زیادی کشورهای اسلامی هم دیده می‌شوند.

آیا می‌توان این حقیقت را، که لغو قراردادهای نابرابر منعقد شده میان روسیه و ایران یکی از نخستین اقدام‌های جمهوری نوین اتحاد شوروی در رشته سیاست خارجی بوده، نادیده گرفت و از حقیقت سر نبرد؟ اما راجع به قرارداد ۱۹۲۱ شوروی و ایران، باید گفت که این قرارداد اصولاً جنبه کاملاً دیگری دارد و چند ده سالی که از روز امضای آن گذشته، نشان داد که این پیمان به سود طرفین است. شما در رابطه با قرارداد سال ۱۹۲۱ و حوادث جنگ جهانی دوم اشاره کردید، ولی نحوه تعبیر این حوادث نمایشگر آن است که از حقایق تاریخ یا بی‌خبر هستید و یا عمداً آن را نادیده می‌گیرید. حقیقت این است که اگر اتحاد شوروی اقداماتی را که به عمل آورده بود، به عمل نمی‌آورد، ایران ناگزیر به دام آلمان هیتلری می‌افتاد و در نتیجه دچار همان سرنوشتی می‌شد که نصیب آلمان هیتلری گردید. آیا می‌توان جدی گمان کرد که اگر اتحاد شوروی نبود و جمهوری اسلامی ایران از پشتیبانی وجدانه آن برخوردار نبود،

آندره گرومیکو وزیر خارجه شوروی در پاسخ به قطب‌زاده: در نامه شما که شامل حملات به اتحاد شوروی است، هیچ فکر تازه‌ای بیان نشده تا چه رسد به افکار انقلابی؛ اتحاد شوروی در تمام سال‌های موجودیت علیه امپریالیسم مبارزه کرده است؛ ادعای دست‌داشتن اتحاد شوروی در رویدادهای داخلی ایران برای انداختن جدایی میان دو کشور و نتیجه سرهم‌بندی ادعاهای باطل است.

امپریالیسم امریکا تلاش نمی‌کرد انقلاب ایران را به‌زور مختل سازد؟

درعین حال، اصل عدم دخالت در امور داخلی، جزء لاینفک سیاست شوروی، هم نسبت به ایران و هم نسبت به دیگر کشورها بوده و هست. ادعای اینکه گویا اتحاد شوروی در رویدادهای داخلی ایران دست دارد، گرچه با ساخته‌های ذهنی فانتاستیکی، از قبیل دعاوی دربارهٔ تحویل موهوم عکس‌هایی از ماهواره‌های شوروی و عناصر ضدانقلابی درآمیخته می‌شود، دراین صورت هم قانع‌کننده‌تر به نظر نمی‌آید. حتی مشکل بتوان گفت که آیا این امر بیشتر از عدم شناخت واقعیت و ناتوانی در تشخیص آنچه که عمداً ازسوی دشمنان اتحاد شوروی و ایران، به‌منظور انداختن جدایی میان دو کشور در اختیار رهبری ایران گذاشته می‌شود، ناشی می‌گردد و یا نتیجهٔ سرهم‌بندی عمدی بی‌بندوبار ادعاهای پوچ و باطل برای ایجاد سوءظن درمورد اتحاد شوروی است.

در نامهٔ شما همچنین به مسئلهٔ افغانستان اشاره شده است. روش ما دراین مورد به‌کلی معلوم است و جزئیات آن را به‌تفصیل تکرار نخواهیم کرد. فقط می‌خواهم یک بار دیگر خاطرنشان سازم که خود مردم افغانستان و دولت آنها مسائل مربوط به امور داخلی افغانستان را می‌توانند حل کنند و حل خواهند کرد، و بجز آنها، هیچ‌کس دیگری این کار را نمی‌تواند بکند و نخواهد کرد. و اما ایران، با اعلام رضایت خود برای انجام مذاکرات با دولت قانونی این کشور پیرامون مسئلهٔ عادی‌کردن مناسبات جمهوری اسلامی ایران و جمهوری دموکراتیک افغانستان، خواهد توانست سهمی از خود در امر رفع تشنج ناشی از مسائل افغانستان ادا کند. ما جداً معتقدیم که این امر با مصالح اصلی ملل دو کشور و با هدف حفظ صلح و ثبات این حوزهٔ جهان وفق خواهد داد [داشت]. تکرار می‌کنیم، اتحاد شوروی می‌خواهد با جمهوری اسلامی ایران مناسبات خوب و حسن هم‌جواری، مبتنی بر اصل احترام به استقلال، حق حاکمیت، تمامیت ارضی و عدم دخالت در امور داخلی یکدیگر داشته باشد. شما نیز در پایان نامهٔ خود به‌شکل کلی بر له این امر اظهارنظر کردید. اگر سخنان به‌صورت کارهای مشخصی متجلی شود، این جریان البته فقط مورد حسن استقبال ما قرار خواهد گرفت. و اما دربارهٔ مسائل عملی مناسبات شوروی و ایران، من جمله مسئلهٔ تعداد پرسنل مؤسسات مربوطهٔ دو کشور و کنسولگری‌های آنها، باید گفت این مسائل هم‌اکنون مورد بررسی وزارتخانه‌های دو کشور قرار گرفته است و درصورت ابراز حسن نیت و تمایل طرفین به یافتن راه‌حل قابل قبول می‌تواند کاملاً حل شود.»^(۴۲)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۶/۶

۱. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۶، ص ۲.
۲. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۱، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۳، ۱۳۵۹/۶/۷، ص ۱ و ۲، خبرگزاری پارس از تهران، ۱۳۵۹/۶/۶.
۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از تهران.
۵. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۳، ۱۳۵۹/۶/۷، ص ۱ و ۲، خبرگزاری پارس از تهران، ۱۳۵۹/۶/۶.

۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۴، به نقل از خبرگزاری پارس از قصر شیرین.
۷. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۲، خبرنگار کیهان از قصر شیرین.
۸. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۶۳، ۱۳۵۹/۶/۷، صص ۱ و ۲، خبرگزاری پارس از تهران، ۱۳۵۹/۶/۶.
۹. سند شماره ۳۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش استانداری خوزستان، شماره سریال ۱، ۱۳۵۹/۶/۱۱، ص ۱، برابر اطلاع رسیده از ستاد نزاجا، ۱۳۵۹/۶/۶.
۱۰. سند شماره ۲۸۷۲۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استاندار استان خوزستان، ۱۳۵۹/۶/۶.
۱۱. سند شماره ۴۳۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به کلیه واحدها، ۱۳۵۹/۶/۶.
۱۲. سند شماره ۴۰۹۳۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش استانداری خوزستان، ۱۳۵۹/۶/۱۳، بنا به گزارش لشکر ۹۲ زرهی اهواز، ۱۳۵۹/۶/۶، مستند به گزارش رکن ۲ ناحیه ژاندارمری.
۱۳. سند شماره ۴۳۴۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۶/۶.
۱۴. سند شماره ۴۳۴۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۶/۶.
۱۵. سند شماره ۴۳۴۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۶/۶؛ و - سند شماره ۴۰۹۲۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری، مرکز فرماندهی (عملیات سپاه)، ۱۳۵۹/۶/۶، صص ۳ - ۱، اسناد مناطق کردنشین (کامیاران)، ص ۸۳.
۱۶. سند شماره ۹۴۵۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از وزارت کشور به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۹، برابر تلفنگرام ۱۳۵۹/۶/۹ شهربانی جمهوری اسلامی ایران، اسناد مناطق کردنشین (کامیاران)، ص ۹۳؛ و - سند شماره ۱۴۱۶۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی غرب، ۱۳۵۹/۶/۱۰، اسناد مناطق کردنشین (کامیاران)، ص ۹۷.
۱۷. سند شماره ۴۳۴۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۶/۶، اسناد مناطق کردنشین (کامیاران)، ص ۸۷.
۱۸. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۲، به نقل از روابط عمومی ستاد مشترک غرب کشور.
۱۹. سند شماره ۴۴۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از راجا (رکن ۳) مرکز فرماندهی به دفتر ریاست جمهوری (دفتر امور انقلاب)، ۱۳۵۹/۶/۶.
۲۰. سند شماره ۵۶۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات کرمانشاهان (مرکز بررسی مناطق ایران) منطقه ۷ به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۶، اسناد مناطق کردنشین (پاوه)، ص ۱۹۲.
۲۱. سند شماره ۹۴۵۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۲ (ح ع) به ت - ف - راجا (رکن ۲)، ۱۳۵۹/۶/۲۲، اسناد مناطق کردنشین (سقز)، ص ۱۴۱.
۲۲. سند شماره ۴۲۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۲ (ح ع) به ت - ف - نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات - مد اطلاعات)، ۱۳۵۹/۶/۱۹، اسناد مناطق کردنشین (بانه)، ص ۲۰۷.
۲۳. سند شماره ۴۰۹۲۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۲۴. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۶۳، ۱۳۵۹/۶/۷، ص ۴، خبرگزاری پارس از کرمانشاه.
۲۵. سند شماره ۴۳۴۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۶/۶، برابر خبر واصله از ستاد عملیات غرب.
۲۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۶، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه.
۲۷. سند شماره ۴۳۳۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مد اطلاعات)، ۱۳۵۹/۶/۷.
۲۸. سند شماره ۴۲۵۵۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۶/۶، اسناد مناطق کردنشین (ارومیه)، ص ۱۸۱.
۲۹. سند شماره ۴۳۴۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به وزارت نیرو، ۱۳۵۹/۶/۶.
۳۰. سند شماره ۴۳۴۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۶/۶.
۳۱. سند شماره ۴۳۴۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۶/۶، برابر گزارش شهربانی ارومیه.
۳۲. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۶، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۲، هر دو به نقل از خبرنگار کیهان از اهواز.
۳۳. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۲، خبرنگار کیهان از شیراز.
۳۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۶، ص آخر.
۳۵. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۲، خبرنگار کیهان از اصفهان.
۳۶. روزنامه نامه مردم، ارگان مرکزی حزب توده، مقاله "قطب زاده علیه خط امام"، شماره ۳۱۹، صص ۱ و ۸.
۳۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۹، ص ۱۲، به نقل از تهران تایمز، ۱۳۵۹/۶/۶.
۳۸. مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره اول، ص ۵۵۶.
۳۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۱۶.
۴۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۸، ص ۱۲، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
۴۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۶، ص ۵، خبرنگار جمهوری اسلامی از شیراز.
۴۲. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۶۳، ۱۳۵۹/۶/۷، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو مسکو (بخش فارسی)، ساعت ۱۵:۳۰، ۱۳۵۹/۶/۶؛ و - روزنامه نامه مردم، ارگان مرکزی حزب توده، شماره ۳۲۳، ۱۳۵۹/۶/۱۱، ص ۷؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۶/۹، ص آخر، به نقل از رادیو مسکو؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۶/۱۰، ص ۱۱.